

ÎNCHEIERE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Consiliul raional Rezina, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul raional Rezina împotriva Întreprinderii Mixte „Moldcell” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea sumei și încasarea cheltuielilor de judecată și,

cererea reconvențională depusă de Întreprinderea Mixtă „Moldcell” Societate pe Acțiuni împotriva Consiliului raional Rezina cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de Întreprinderea Mixtă „Moldcell” Societate pe Acțiuni și s-a casat hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 15 iunie 2017, Consiliului raional Rezina a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Moldcell” SA și ÎM „Incaso” SRL cu privire la anularea sumei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 03 octombrie 2014, a semnat cu ÎM „Moldcell” SA contract de abonament. Iar, la 13 octombrie 2014, a semnat un acord suplimentar cu ÎCS „Acces Point” SRL, reprezentantul ÎM „Moldcell” SA, prin care a procurat la preț promoțional de un leu, telefoane mobile de model Nokia 301 și HTC Desire 310, cu condiția achitării abonamentului în sumă de 190 de lei timp de 24 de luni, pentru telefoanele mobile de model HTC Desire 310.

Consiliul raional Rezina a menționat că potrivit facturii fiscale nr. DV5781941 din 13 octombrie 2014, ÎCS „Acces Point” SRL a înaintat reclamantului spre plată costul pentru telefoanele procurate și anume: 31 telefoane mobile de model Nokia 301 Black, 3 telefoane mobile de model HTC Desire 310 Blue și 1 telefon mobil de model HTC Desire 310 White, tot în aceeași zi a achitat suma de 35 de lei.

Reclamantul a specificat că după primirea notificărilor de plată a sumei de 46755, 34 de lei din partea ÎM „Moldcell” SA, prin scrisoarea nr. 282 din 15 aprilie 2015 a comunicat pârîtului că este de acord să achite datoria pentru abonament în sumă

de 2865, 31 de lei și costul a 4 telefoane mobile HTC Desire 310, a câte 3610 lei fiecare, iar suma de 29450 pentru telefoanele mobile de model Nokia 301 nu o recunoaște și este de acord să le returneze.

Totodată, Consiliul raional Rezina a relatat că pîrîtul, fără să țină cont de scrisoarea din 15 aprilie 2015 a continuat să expedieze reclamantului notificări de plată, calculând dobînzii și penalități. Iar, la 27 aprilie 2017, în adresa sa, a parvenit o nouă notificare din partea companiei de colectare a datoriilor ÎM „Incaso” SRL, reprezentantul ÎM „Moldcell” SA, prin care solicită achitarea datoriei în sumă de 66835 de lei.

Consiliul raional Rezina a solicitat anularea sumei de 668350 de lei și încasarea în mod solidar din contul pîrîților a cheltuielilor de judecată.

În cadrul judecării cauzei, pârâții ÎM „Moldcell” SA și ÎM „Incaso” SRL au depus referință în întîmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care au cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f.d. 61-62, 64).

Prin hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, acțiunea formulată de Consiliul raional Rezina și acțiunea reconvențională formulată de ÎM „Moldcell” SA au fost respinse, ca neîntemeiate (f.d. 80, 83-90).

Ulterior, Consiliul raional Rezina și ÎM „Moldcell” SA au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 82, 92).

Prin încheierea din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Consiliul raional Rezina, din motivul că nu a înlăturat în termen, indicațiile instanței de apel (f.d. 115-117).

La 03 martie 2018, Consiliul raional Rezina, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii și repunerea în termenul de declarare a apelului (f.d. 123).

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de Consiliul raional Rezina și s-a menținut încheierea din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 128-135).

Prin decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de ÎM „Moldcell” SA și s-a casat hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, fiind pronunțată o nouă hotărârea, după cum urmează.

S-a admis cererea reconvențională depusă de ÎM „Moldcell” SA.

S-a dispus încasarea din contul Consiliului raional Rezina în beneficiul ÎM „Moldcell” SA a datoriei în sumă de 14440 de lei, a penalității în sumă de 7220 de lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 5000 lei, a taxei de stat achitată în prima instanță în sumă de 650 de lei și a taxei de stat achitată în instanța de apel în sumă de 437 de lei (f.d. 152-153, 154-166).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și ca urmare a aplicat eronat normele legale.

La 03 decembrie 2018, Consiliul raional Rezina, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii reconvenționale înaintată de ÎM „Moldcell” SA.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele prezentate și în consecință a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale și anume, dreptul la un proces echitabil.

La 24 ianuarie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs ÎM „Moldcell” SA și ÎM „Incaso., SRL, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 175).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Cu referire la posibilitatea recurentului de a depune cerere de recurs, colegiul judiciar menționează că cererea de apel depusă de recurent a fost restituită, iar prin decizia instanței de apel s-a admis apelul ÎM „Moldcell” SA și s-a casat hotărârea primei instanțe, fiind admisă cererea reconvențională, astfel, prin decizia instanței de apel i s-a înrăutățit situația recurentului.

Prin urmare, în conformitate cu art. 429 alin. (5) din Codul de procedură civilă, persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. Așadar, instanța de recurs consideră că recurentul este în drept să declare recurs împotriva deciziei instanței de apel.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Consiliul raional Rezina este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016,

parag. 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, parag. 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, ibidem, parag. 35; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31).

În cazul de față, jurisprudența constantă a Ct.E.D.O notează că dreptul la recurs trebuie să se exercite din momentul în care părțile interesate pot cunoaște efectiv hotărârile judecătorești care le impun o obligație sau care ar putea aduce atingere drepturilor sau intereselor lor legitime (a se vedea Miragall Escolano și alții vs Spania, 25 ianuarie 2000, parag. 37; Diaz Ochoa vs Spania, 22 iunie 2006, parag. 48; S.C. Raisa M. Shipping S.R.L. vs România, 8 ianuarie 2013, parag. 29 – 30). Mai mult, dreptul prezentat mai sus se valorifică de partea interesată într-un termen rezonabil de la pronunțarea actului judecătoresc, coroborat prin acțiuni diligente în apărarea intereselor sale (a se vedea Teuschler vs Germania (dec.), 4 octombrie 2001, Sukhorubchenko vs Rusia, 10 februarie 2005, parag. 41-43, Muscat vs Malta, 17 iulie 2012, parag. 44).

Completul de judecată conchide că prin scrisoarea nr. 9973, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces decizia din 04 octombrie 2018 (f.d. 167). Totodată, la 10 octombrie 2018, a fost plasată pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată” la compartimentul „Curtea de Apel Chișinău”, „Hotărârile instanței”.

Prin urmare, recursul a fost depus la 03 decembrie 2018 (f.d. 170-173), însă, dovadă primirii adecvate a actului contestat nu există la materialele cauzei. Astfel, luând în considerare cele menționate, se consideră că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termen.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în

cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicitat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept prin prisma articolului 432 din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată observă că recurentul Consiliul raional Rezina a criticat decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 din Codul de procedură civilă, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul citat. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Colegiul, subliniază că recurentul nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale. Astfel, recurentul a pretins, într-un mod abstract, că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuie să fie aplicată, fără a invoca argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătorec, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și

nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate, impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Prin urmare, raționamentele inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Consiliul raional Rezina nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, 429 alin. (5), articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Consiliul raional Rezina, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan